

Факультет бакалаврської підготовки
Кафедра економіки, управління та адміністрування

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Шифр, назва дисципліни	DP058 Регіональна економіка / Regional Economy
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка та управління бізнесом
Семестр	1
Факультет / відділення	Бакалаврської підготовки
Курс	2 (за скороченою формою навчання) 4 (повний термін навчання)
Анотація курсу	<u>Мета вивчення дисципліни:</u> формування у студентів системи знань про основні закономірності формування економіки регіонів, механізми реалізації регіональної політики. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів навички практичного використання методів дослідження регіонального розвитку.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=436
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Криворучко Михайло Юрійович Канали комунікацій СДН «Moodle»: повідомлення в чаті ел.пошта: m.y.kryvoruchko@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/ooop_ee.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки, на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях - розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки - здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати - здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

	- здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів - здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
Перелік програмних результатів навчання	- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем - пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки - застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач - вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин - застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати - ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники - вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. - використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів - вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 150 Кількість кредитів – 5 Кількість лекційних годин – 30 Кількість практичних занять – 30 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 90 Форма підсумкового контролю – екзамен

Методи навчання	Тематичні лекції, вирішення аналітичних, розрахункових, аналітично-розрахункових завдань, самонавчання через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle та рекомендованої літератури, джерел.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Регіональні аспекти територіальної організації суспільства	Територіальна організація як наскрізний принцип життєдіяльності населення. Регіоналізація – головна складова територіальної організації населення і господарства. Базові поняття: регіон, регіоналізація, регіональна економіка, регіональна політика.
Тема 2. Теоретичні основи регіональної економіки	Основні етапи розвитку теорій регіональної економіки. Неокласичні теорії регіонального розвитку. Теорії кумулятивного зростання. Теорії зростання за рахунок конкурентних переваг регіону. Сучасні теорії регіонального розвитку.
Тема 3. Теоретико-методичні аспекти оцінювання міжрегіональної конвергенції	Теоретико-методичні підходи до вирівнювання регіонального розвитку. 2. Методичні аспекти дослідження міжрегіональної конвергенції
Тема 4. Характеристика регіональної політики ЄС	Особливості становлення та розвитку регіональної політики ЄС. Європейський досвід визначення видів територій при формуванні регіональної політики.
Тема 5. Характеристика державної регіональної політики в Україні	Основні засади державної регіональної політики України. Характеристика Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки та плану заходів з її реалізації. Когерентний підхід до формування сучасної моделі просторового розвитку економіки України.
Тема 6. Регіональна статистика	Комплексна регіональна статистика. Валовий регіональний продукт. Доходи та витрати населення.
Тема 7. Смарт-спеціалізація як елемент регіональної політики в Україні	Методологічні засади оцінки потенційних сфер смарт-спеціалізації регіонів. Порівняльний аналіз вибору пріоритетних сфер смарт-спеціалізації регіонів ЄС та України. Методологічні виклики смарт-спеціалізації України.
Тема 8. Соціально-економічний розвиток Черкаської області	Коротка характеристика соціально-економічного розвитку регіону відповідно до даних Стратегії розвитку до 2027 року. Головні чинники та сценарії розвитку області. Стратегічне бачення розвитку області.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.	
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.	
Система оцінювання		
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий контроль проводиться у формі заліку відповідно до графіку навчального процесу.		
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни		
Види навчальної роботи		Мах кількість балів
Аудиторна робота – 70 балів		
Усне/письмове опитування (9 практичних занять по 2 бали за кожне)		18
Практичні завдання (9 завдань по 3 бали за кожне)		27
2 модульних контрольних роботи по 12 і 13 балів.		25
Індивідуальна робота – 30 балів		
Опрацювання матеріалів розділу монографії:		
- підготовка документу у форматі Word		10
- підготовка документу у форматі Excel		10
- підготовка гістограм/діаграм		10
Разом		100
Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
2. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В.Соляр, О.В. Анісімова . - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173с.

Додаткові джерела

1. Криворучко М.Ю. Порівняльний аналіз динаміки показників соціально-економічного розвитку Черкаської області та сусідніх регіонів протягом 2019-2021 років. (Розділ монографії). *The scientific paradigm in the context of technological development and social change: Scientific monograph. Part 1*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", March 31, 2023. С. 125-162. (1,9 д.а.) <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-297-5-6>
2. Мельник М.І., Лещух І.В.. Когерентний підхід до формування сучасної моделі просторового розвитку економіки України. *Регіональна економіка*. 2023. №1. С. 23-33.
3. Пітюлич М.М, Крупка А.Я., Мінкович В.Т., Чакій О.І. Детермінанти розвитку та їх вплив на фінансову стійкість територіальних громад. *Регіональна економіка*. 2023. №1. С. 34-44.
4. Буркинський Б.В., Сторонянська І.З., Горячук В.Ф., Осипов В.М., Мурзановський Г.М. Шляхи удосконалення системи бюджетного вирівнювання в Україні. *Регіональна економіка*. 2023. №2. С. 21-33.
5. Керецман Н.І. Концептуальні засади вдосконалення механізму управління територіальними громадами на основі інтегрованого розвитку. *Регіональна економіка*. 2023. №2. С. 41-49.
6. Криворучко М. Ю. Методологічні виклики смарт-спеціалізації регіонів України. *Бізнес Інформ*. 2022. №1. С. 145–151.
7. Куклін О.В., Азьмук Н.А., Дернова І.А. Концептуальні засади розвитку регіональних закладів освіти як стратегічний напрям повоєнного відновлення. *Економіка і суспільство*. (43). 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-32>
8. Прокопчук О.А., Ковальчук О.Д., Усюк Т.В. Європейська політика згуртування: концептуальні засади, імперативи для України. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/335/320>
9. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)
10. Череватський Д.Ю., Солдак М.О., Лях О.В., Залознова Ю.С. та ін. Циркулярна смарт-спеціалізація старопромислових шахтарських регіонів України: монографія; за заг. ред. О.І. Амоші. Ін-т економіки промисловості НАН України. Київ. 2020. 196 с.
11. Барановський М.О. SMART-спеціалізація як інструмент активізації розвитку регіонів України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки*. Випуск 13. 2020. С. 7-15.
12. Возняк Г.В., Кльоба Т.В. Смарт-спеціалізація як інноваційна стратегія економічного зростання регіонів: досвід країн Центральної та Східної Європи для України. *Бізнес Інформ*. 2020. Вип. 11. С. 59-68.
13. Переробна промисловість регіонів України: проблеми та перспективи розвитку: монографія; ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України"; наук. редактор д.е.н., проф. С. О. Ішук. Львів. 2020. 341 с.

14. Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку України». Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації. URL: https://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затв. Постановою КМУ від 05.08.2020 р. №695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/695-2020-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4-2021-2023-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B8.pdf>
3. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
4. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. №586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
6. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 р. №602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>

Документи щодо стратегії розвитку Черкаської області

1. Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки, затверджена рішенням Черкаської обласної ради №38-9/VII від 11.09.2020 року. URL: <https://ck-oda.gov.ua/strategiya-rozvitku-cherkaskoyi-oblasti/>
2. План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021 – 2023 роки, затверджений рішенням Черкаської обласної ради № 5-17/VIII від 19.02.2021 року. URL: <https://ck-oda.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4-2021-2023-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B8.pdf>
3. Звіт з оцінки результативності виконання Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021 – 2023 роки, затверджений рішенням Черкаської обласної ради від 26.05.2023 року № 19-15/VIII. URL: https://ck-oda.gov.ua/wp-content/uploads/2023/05/Zvit_2.pdf
4. Стратегія розвитку міста Черкаси до 2032 року (проект). URL: <http://chmr.gov.ua/myrada/app/305092.pdf>

Джерела і ресурси статистичних даних регіонального розвитку

1. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Державна служба статистики Черкаської області. URL: <http://www.ck.ukrstat.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Регіони України, 2021». Частина I. Київ. 2022. 273 с.

4. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Регіони України, 2021». Частина II. Київ. 2022. 631 с.
5. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Валовий регіональний продукт, 2021». Київ. 2023. 105 с.
6. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Доходи та витрати населення, 2021». Київ. 2023. 91 с.